

USNESENÍ

Zvláštní senát zřízený dle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, rozhodl ve složení: předseda JUDr. Karel Podolka a soudci JUDr. Roman Fiala, JUDr. Michal Mazanec, JUDr. Pavel Pavlík, JUDr. Petr Příhoda a JUDr. Marie Žišková, o návrhu Okresního soudu v Uherském Hradišti na rozhodnutí sporu o pravomoc mezi tímto soudem a Nejvyšším správním soudem, za účasti žalobce: Č. z., a. s., zastoupeného JUDr. Alexandrem Bělohávkem, advokátem se sídlem Praha 7, Jana Zajíce 32, 170 00, a žalovaného: Úřad průmyslového vlastnictví, se sídlem Praha 6, Antonína Čermáka 2a, 160 68, ve věci žaloby o částečný výmaz slovní grafické ochranné známky z rejstříku ochranných známek, vedené u Okresního soudu v Uherském Hradišti pod sp. zn. 4 C 191/2003,

t a k t o :

I. Příslušný vydat rozhodnutí o žalobě proti rozhodnutí předsedy Úřadu průmyslového vlastnictví ze dne 27. 3. 2002, sp.zn. O-5340, ve věci částečného výmazu slovní grafické ochranné známky „Č.“, zapsané v rejstříku ochranných známek, je soud ve správním soudnictví.

II. Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2003, čj. 6 A 72/2002-37, se zrušuje.

O d ů v o d n ě n í :

Návrhem došlým zvláštnímu senátu pro rozhodování některých kompetenčních sporů se dne 9. 2. 2005 obrátil na tento senát Okresní soud v Uherském Hradišti a požádal, aby zvláštní senát rozhodl spor o věcnou příslušnost, vzniklý ve smyslu § 1 odst. 1 písm. b) zákona č. 131/2002 Sb. (v dalším textu „kompetenční spor“) mezi Nejvyšším správním soudem a Okresním soudem v Uherském Hradišti ve věci u okresního soudu zapsané pod sp. zn. 4 C 191/2003.

Z předložených spisů vyplynuly tyto pro rozhodnutí podstatné skutečnosti:

Rozhodnutím Úřadu průmyslového vlastnictví (v dalším textu též „Úřad“) ze dne 31. 10. 2001, sp. zn. O-5340, byl zamítnut návrh společnosti Č. z., a. s. (dále také jen „žalobce“), na částečný výmaz ochranné známky „Č.“, zapsané v České republice, jejímž majitelem je společnost Č. S., a. s.

Žalobce podal proti tomuto rozhodnutí rozklad; o němž rozhodl předseda Úřadu rozhodnutím ze dne 27. 3. 2002, téže značky, tak, že jej zamítl a napadené rozhodnutí o částečném výmazu výše uvedené ochranné známky potvrdil.

Žalobce napadl toto rozhodnutí předsedy Úřadu dne 28. 5. 2002 žalobou ve správním soudnictví (§ 247 a násl. o. s. ř. ve znění tehdy účinném) u Vrchního soudu v Praze, kde byla věc zapsána pod sp. zn. 6 A 72/2002. Vrchní soud však řízení do konce roku 2002 nedokončil a neskončenou věc převzal k dalšímu řízení nově zřízený Nejvyšší správní soud (§ 132 soudního řádu správního).

Nejvyšší správní soud pak - již podle právních předpisů účinných od 1. 1. 2003 - o původní správní žalobě věcně nerozhodl a usnesením ze dne 26. 6. 2003 ji pod čj.

6 A 72/2002-37 odmítl s poukazem na ustanovení § 46 odst. 2 s. ř. s. Současně poučil žalobce o tom, že může ve věci do jednoho měsíce od právní moci usnesení podat v téže věci žalobu podle části páté občanského soudního řádu (ve znění účinném po datu 1. 1. 2003) k příslušnému okresnímu (obvodnímu) soudu.

Proti usnesení Nejvyššího správního soudu podal žalobce ústavní stížnost, kterou Ústavní soud usnesením ze dne 23. 9. 2003, sp. zn. I. ÚS 432/03, odmítl.

Žalobce poté podal u Okresního soudu v Uherském Hradišti ve zmíněné lhůtě žalobu, v níž žádal, aby soud rozhodl, že předmětná ochranná známka se částečně vymazává z rejstříku ochranných známek.

Okresní soud v Uherském Hradišti namítá nedostatek své pravomoci věc projednat a o ní rozhodnout. Proto se tento soud obrátil návrhem došlým zvláštnímu senátu pro rozhodování některých kompetenčních sporů dne 9. 2. 2005 na tento senát a požádal, aby zvláštní senát rozhodl spor o příslušnost.

Při řešení vzniklého sporu o pravomoc mezi obecným soudem a soudem ve správním soudnictví se zvláštní senát řídil následující úvahou:

Právní institut ochranné známky se vyvinul z hospodářské potřeby výrobce nebo obchodníka dosáhnout toho, aby právě jeho zboží (služby) zájemci kupovali nebo si opatřovali a aby toto zboží nebylo zaměňováno s produkcí konkurence. Opatření zboží značkou výrobce nebo obchodníka nemá ovšem smysl bez toho, že tu bude dána záruka, že někdo jiný nemůže takovou značku použít. Záruku, která by měla praktický smysl, však může poskytnout jen vrchnostenská autorita (veřejná moc). Dnešní podoba průmyslových práv se ostatně vyvinula ze středověkých panovnických nebo vrchnostenských privilegií. Je třeba dodat, že vznik ochranné známky zajisté reflektuje (také) soukromý zájem jejího budoucího majitele například proto, že po svém vzniku se známka může stát předmětem právního obchodu a její existence má pro jejího vlastníka hospodářský smysl, nicméně samotné udělení práva průmyslového vlastnictví nijak neztratilo svůj původní charakter veřejnoprávního privilegia, které je udělováno výlučně veřejnou mocí a v zájmu veřejném. Tím je zájem zákazníků či konzumentů zboží a služeb a jejich ochrany před napodobováním, falšování známek nebo jejich zneužíváním.

V dnešních podmínkách stát může stanovit podmínky, za kterých se smí uchazeč domoci kladného rozhodnutí správního úřadu. Úřad musí sice ochrannou známku zapsat do (veřejného) rejstříku (registrovat), ale musí také přihlášku zamítnout, nejsou-li splněny zákonné podmínky registrace, případně při splnění zákonných podmínek musí známku z rejstříku vymazat.

Právní vztah, který se takovým řízením a rozhodnutím řeší, vzniká mezi přihlašovatelem (při výmazu mezi majitelem známky) a správním úřadem. Takový vztah je vztahem mocenským (v jiné terminologii vertikálním, vrchnostenským); nejde o vztah občanskoprávní (§ 7 odst. 1 o. s. ř.), protože takové vztahy při vrchnostenském autoritativním rozhodování mezi úřadem a stranou nevznikají.

Nejvyšší správní soud založil své usnesení o odmítnutí žaloby na tvrzení, že těžiště právní ochrany na označení spočívá tradičně v právu soukromém a že právní prostředky ochrany proti jejich porušování jsou obvykle upraveny přímo v průmyslově-právních normách. Teprve pokud tyto prostředky upraveny nejsou nebo jsou upraveny jen

částečně, přichází – jak soud uvádí – v úvahu použití obecných prostředků ochrany soukromoprávní povahy.

Argumentace Nejvyššího správního soudu v této věci není přílehavá.

Registrací ochranné známky (nebo jejím výmazem) se neupravují vztahy mezi fyzickými a právnickými osobami, protože nic takového předmětem řízení o registraci (výmazu) není a nemůže být. Jediný vztah, který se tu registrací upravuje, je vztah mezi tím, kdo o registraci žádá (resp. tím, kdo má známku zapsánu), a úřadem, který o registraci (výmazu) rozhoduje. Předmětem řízení je vyřešení otázky, zda jsou splněny zákonem stanovené podmínky a zda tedy má nebo nemá vzniknout nehmotný statek (ochranná známka), resp. zda má tento status zaniknout (výmaz). Výsledkem řízení je pak vznik (registrace) známky nebo její výmaz; zda vůbec vzniknou majetkové vztahy mezi podnikateli při podnikání (a kdy a jaké), je naprosto nejisté (u některých typů známek, např. obranných nebo zásobních, lze dokonce předpokládat, že takové vztahy záměrně ani vzniknout nemají) a registrační akt se o tom nijak nevyjadřuje (a při výmazu registrované známky nijak do té doby vzniklé soukromoprávní vztahy neupravuje).

Sama registrace (výmaz) známky tedy není soukromoprávní věc a je nerozhodné, že registrací (výmazem) vznikají nebo zanikají soukromoprávní nároky. Žádná soukromá osoba, se kterou je přihlašovatel (majitel) v rovném postavení, mu nemůže registraci udělit ani mu nemůže známku vymazat. To může učinit jenom správní úřad, který k tomu má zákonnou kompetenci, a může to udělat jen tak, že o tom vydá vrchnostenský správní akt.

Proto tedy i v přezkumném řízení soudním se žalobce nedomáhá žádného svého soukromoprávního nároku, ale jen toho, aby správní úřad o věci rozhodoval podle zákona.

Odůvodnění lze pak pro úplnost uzavřít poznámkou, že rozhodnutí předpokládaná jednotlivými zákony na ochranu průmyslového vlastnictví přesně rozlišují, která rozhodnutí ve věci přísluší činit Úřadu a která soudu (v občanském soudním řízení). Ve věci patentů jsou v pravomoci soudů např. rozhodnutí o tom, komu svědčí právo na patent, stanovení výše odměny za právo na patent, výše licenčních poplatků v případě poskytnutí nucené licence, porušení práv z patentů; ostatní rozhodnutí jsou v kompetenci Úřadu. I takovéto rozdělení – navíc za situace, kdy zákonodárce ani neupravil mechanismus, jímž by se vůbec mohlo dosáhnout zápisu ve veřejných knihách bez toho, že by taková povinnost byla soudem uložena Úřadu, který v řízení podle § 244 o. s. ř. není účastníkem řízení – představovalo pro zvláštní senát jen další podpůrný argument pro toto usnesení.

Z vyložených důvodů proto zvláštní senát vyslovil podle § 5 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb., že rozhodovat o žalobě proti rozhodnutí Úřadu o výmazu známky náleží soudu ve správním soudnictví.

Zvláštní senát podle § 5 odst. 3 téhož zákona zruší rozhodnutí, kterým strana kompetenčního sporu popřela svou pravomoc o věci rozhodovat, ačkoliv podle rozhodnutí zvláštního senátu je vydání rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení v její pravomoci. Dalším výrokem proto zvláštní senát zrušil usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2003, čj. 6 A 72/2002-37, které odporuje výroku, jímž byla kompetence soudů určena.

Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Dále bude tedy Nejvyšší správní soud pokračovat v původním řízení o podané správní žalobě.

Poučení : Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. září 2005

JUDr. Karel Podolka
předseda zvláštního senátu